

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ ՈՒՆ

ԲՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՆՆՆԻԿԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ռ. Զ. Զիջյան, Գիտական հաստատությունների մեթոդաբանության պատմության ուղեկիշները 5

ՅԻՋԻԿԱ-ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Գ. Մ. Ղափբյան, Ռ. Ա. Սարգսյան, Ֆիզիկայի զարգացման հիմնական ուղղությունները Հայաստանում 22
Մ. Մ. Ստեփանյան, Հանրահաշիվի հայերեն տպագիր դասագրքերը XIX դարում 32
Զ. Ա. Էյնաթյան, Հակոբ Ղրիմեցին և իր տիեզերագիտական հայացքները 43
Ա. Գ. Աբրահամյան, Գ. Բ. Պետրոսյան, Հովհաննես Երզնկացու «Յաղագս երկնային շարժման» աշխատության նորահայտ ձեռագիրը 52

ԵՐԿԻՐԻ ՄԱՍԻՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Հ. Ա. Կարապետյան, Է. Գ. Մալխասյան, Ռուս երկրաբանների հետազոտությունները Հայաստանում XIX դարում 81
Է. Մ. Մաղաթյան, Հայկական ՍՍՀ տարածքի ոսկերիք ցրոնների շահագործումը հնագրում 90
Լ. Ա. Ավագյան, Է. Գ. Մալխասյան, Վլադիմիր Բոգաչովի գործունեությունը Անդրկովկասում 103
Վ. Մ. Մաճոյան, Երկրածին տարրը կամ աշխարհի նախանյութը վաղ միջնադարյան հայ բնափիլիսոփայության մեջ 111
Ս. Ա. Ասլանյան, Օգերեթիարանության և եղանակի կանխագուշակման հարցերն Անանիա Շիրակացու աշխատություններում 124

ԿՆՆՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Ա. Մ. Դիլանյան, Բժշկական մանրէակենսաբանությունը Սովետական Հայաստանում 138

ՏՆՆՆԻԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Հ. Ռ. Մելիք-Աղամիրյան, Հայաստանի բիմիական արդյունաբերության առաջնեկը 160
Հ. Գ. Սարգսյան, Ուրարտուի ջրաշինարարական կառույցները 172

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Վ. Մ. Մարտիրոսյան, Թերապիայի զարգացումը Սովետական Հայաստանում (1920—1950) 189
Ք. Ն. Փիրումով, Հակամալարիային համազումարների և խորհրդակցությունների դերը Հայաստանում մալարիայի վերացման գործում 203
Ի. Ք. Գևորգյան, Ե. Պ. Պապոյան, Վ. Մ. Մարտիրոսյան, Առողջապահությունը Արևելյան Հայաստանում XIX դարում 214
Ս. Ա. Վարդանյան, Միջնադարյան հայ բժշկապետների հայացքներն ալերգիկ հիվանդությունների ու նրանց բուժման վերաբերյալ 220
Գ. Մ. Կարապետյան, Բժիշկ Ասար Սեբաստացի 242
295

Է. Ս. Մարկյան, Միրանենու հարկերի հարցի շուրջ	260
--	-----

ԳՅՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԶՆԵՐ

Հ. Ս. Ավետյան, Մ. Ե. Տեր-Մինասյան, Ազիտեր Տեր-Պողոսյան	271
Կ. Բ. Օհանջանյան, Հան Թաթևյան	282

СОДЕРЖАНИЕ

МЕТОДОЛОГИЯ ИСТОРИИ ЕСТЕСТВОЗНАНИЯ И ТЕХНИКИ

Р. З. Джиджян, Вехи истории методологии научных открытий	5
--	---

ИСТОРИЯ ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИХ НАУК

Г. М. Гарибян, Р. А. Сардарян, Основные направления развития физики в Армении	22
М. М. Степанян, Армянские печатные учебники алгебры XIX века	32
Дж. А. Эйнатян, Акон Крымеши и его космографические воззрения	43
А. Г. Абрамян, Г. Б. Петросян, Новоявленная рукопись труда Иоанна Ереванца «О движении неба»	52

ИСТОРИЯ НАУК О ЗЕМЛЕ

Г. А. Карапетян, Э. Г. Малхасян, Исследования русских геологов в Армении в XIX веке	81
Э. М. Мадатян, Разработка золотоносных россыпей на территории Армянской ССР в древности	90
Л. А. Авакян, Э. Г. Малхасян, Деятельность Владимира Богачева в Закавказье	103
В. М. Маноян, Геогонический элемент или первовещество мира в ранне-средневековой армянской натурфилософии	111
А. А. Асланян, Вопросы метеорологии и предсказания погоды в трудах Апанакши Ширакяни	124

ИСТОРИЯ БИОЛОГИЧЕСКИХ НАУК

А. М. Дилиян, Медицинская микробиология в Советской Армении	138
---	-----

ИСТОРИЯ ТЕХНИЧЕСКИХ НАУК

А. Р. Мелик-Агамирян, Первенец химической промышленности Армении	160
А. Г. Саркисян, Гидротехнические сооружения Урарту	172

ИСТОРИЯ МЕДИЦИНСКИХ НАУК

В. М. Мартиросян, Развитие терапии в Советской Армении (1920—1950)	189
Х. Н. Пирумов, Роль противомаларийных съездов и совещаний в ликвидации малярии в Армении	203

И. Х. Геворкян, Ш. П. Паполян, В. М. Мартиросян, Здравоохранение в Восточной Армении в XIX веке	214
С. А. Варданян, Взгляды средневековых армянских врачей относительно аллергических болезней и их лечения	220
Д. М. Карапетян, Врач Асар Себастьян	242

ИСТОРИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ НАУК

Э. С. Морикиан, К вопросу о родине абрикоса	266
---	-----

ДЕЯТЕЛИ НАУК

А. С. Аветян, М. Е. Тер-Минасян, Аветик Тер-Погосян	271
К. Р. Оганджаниян, Левон Ротинян	282

CONTENTS

METHODOLOGY OF THE HISTORY OF SCIENCE AND TECHNIQUE

R. Z. Iljian, Stakes of the history of methodology of scientific discoveries 5	
--	--

HISTORY OF PHYSICO-MATHEMATICAL SCIENCES

G. M. Gharibian, R. A. Sardarian, Principal directions of development of physics in Armenia	22
M. M. Stepanian, Armenian printed textbooks of algebra in the XIX cent.	32
J. A. Eynatian, Hacıp Ghirmetsi and his cosmographical views	43
A. G. Abrahamian, G. B. Petrossian, Newly-found manuscript of Hovhannes Yerzenkatsi's work "On celestial movement"	52

HISTORY OF GEOLOGICAL SCIENCES

H. A. Karapetian, E. G. Malkhassian, Investigations of Russian geologists in Armenia in the XIX cent.	81
E. M. Madatian, Exploitation of gold-bearing deposits in the territory of Armenia in ancient times	90
L. A. Avakian, E. G. Malkhassian, Vladimir Bogachev's activities in the Transcaucasus	103
V. M. Manoyan, Geogonic element or substance of the universe in the early-medieval Armenian natural philosophy	111
A. A. Aslanian, Questions of meteorology and weather forecast in the works of Anania Shirakatsi	124

HISTORY OF BIOLOGICAL SCIENCES

A. M. Dilanian, Medical microbiology in Armenia	138
---	-----

HISTORY OF TECHNICAL SCIENCES

H. R. Melik-Aghamirian, First-born of chemical industry in Armenia	160
H. G. Sargsian, Hydrotechnical constructions of Urartu	172
	295

HISTORY OF MEDICAL SCIENCES

<i>V. M. Martirosian</i> , Development of therapeutics in Soviet Armenia (1920—1950)	189
<i>Kh. N. Piroumov</i> , Role of antimalarial congresses and conferences in Armenia in the work of abolition of malaria	203
<i>I. Kh. Gevorkian, Sh. P. Papoyan, V. M. Martirosian</i> , Care of public health in Eastern Armenia in the XIX cent	214
<i>S. A. Vardanian</i> , Views of medieval Armenian doctors concerning allergic illnesses and their treatment	220
<i>D. M. Karapetian</i> , Doctor Asar Sebastatsi	242

HISTORY OF AGRICULTURAL SCIENCES

<i>E. S. Morikian</i> , On home-land of apricot	266
---	-----

HONoured SCIENTISTS

<i>H. S. Avetian, M. E. Ter-Minassian</i> , Avetik Ter-Poghossian	271
<i>K. R. Ohanfantan</i> , Levon Rotinian	282

ԲՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ VIII

Հրատ խմբագիր Ա. Հ. Գևորգյան
Կազմը Կ. Կ. Ղաֆադարյանի
Տեխ. խմբագիր Հ. Մ. Մանուչարյան
Սրբազորիչ Դ. Ս. Ստեփանյան

ИБ № 1040

Հանձնված է շարվածքի 18.09.1986թ.: Ստորագրված է տպագրության 20.02.1987թ.:
ՎՅ 02685: Չափը 60×90^{1/16}: Թուղթ N 2: Տառատեսակ գրքի սովորական: Բարձր
տպագրություն: Տպագր. 18,5 մամուլ: Հրատ. հաշվարկ. 16,96 մամուլ: Տպաքանակ
3000: Հրատ. N 6945: Պատվեր N 641: Գինը 2ռ. 35կ.:

ՀՍՍՀ ԳԱ հրատարակչություն, 375019, Երևան, Մարշալ Բաղրամյան պող. 24գ.:
Издательство АН Арм. ССР, 375019, Ереван, пр. Маршала Баграмяна, 24 г.
ՀՍՍՀ ԳԱ հրատարակչության տպարան, 378310, ք. էջմիածին:
Типография Издательства АН Арм. ССР, 378310, г. Эчмиадзин.